

VERENIGDE STATEN

Achtervolgd tot in de abortuskliniek

Het hoogste rechtsorgaan van de Verenigde Staten wil het voortaan aan staten overlaten om te bepalen of abortus legaal of illegaal is. Zesentwintig staten hebben wetten klaarliggen om abortus in te perken of volledig te verbieden. Illinois wil een toevluchtsoord zijn voor vrouwen die hun zwangerschap willen beëindigen. Maar zijn ze daar wel veilig voor premiejagers uit conservatieve staten die dankbaar gebruiken maken van digitale surveillance?

→ PAGINA 10

Big brother volgt vrouwen in VS tot in de abortuskliniek

Amerikaanse staten mogen binnenkort waarschijnlijk zelf abortuswetten maken. Texas verbiedt vrijwel alles, Illinois wil een veilig toevluchtsoord zijn en bouwt abortusklinieken aan zijn grenzen. Maar zijn vrouwen daar echt veilig in deze tijden van digitale surveillance en premiejagers?

De berm bij de Planned Parenthoodkliniek in Flossmoor in de staat Illinois, onder de rook van Chicago, staat vol gekleurde bordjes: het zijn uitingen van zowel pro- als antiabortusactivisten. Planned Parenthood is een landelijke zorgverlener en pleitbezorger op het gebied van seksualiteit en voortplanting. In hun klinieken kunnen zwangeren ook terecht voor een abortus. 'Illinois is een veilige haven voor abortuszorg, daar zijn we erg dankbaar voor', zegt woordvoerder Jo Greep van Planned Parenthood.

Direct naast de kliniek, met alleen een grasveld ertussen, staat het zwangerschapscentrum Aid for Women. Ook hier geven ze advies over het beëindigen van zwangerschappen. Maar met precies het tegenovergestelde doel als Planned Parenthood: Aid for Women is pro-life. De enige pil die ze aanbieden, is de 'abortusreversiepil', een behandeling met vrouwelijk hormoon die een abortus ongedaan zou kunnen maken. 'Spijt van je abortus? Veel vrouwen hebben dat', staat er op hun website. 'Het hoeft nog niet te laat te zijn om het proces om te keren.'

Twee karakterloze bakstenen gebouwen, twee zorgcentra met een generieke naam. Maar voor zwangeren met twijfels kan een bezoek er volledig anders uitpakken.

ROE V. WADE

Bijna vijftig jaar lang leefden Amerikanen in de realiteit dat abortus in hun land legaal was. Sinds twee weken is de stemming in het land volledig omgeslagen. Uit een uitgelekt conceptvoorstel van het Supreme Court blijkt dat het hoogste rechtsorgaan in de VS van plan is het vonnis over de zaak 'Roe v. Wade' uit 1973 te vernietigen. Zodra dat decreet definitief is, en dat ge-

'Deze kwestie is niet: abortus, baby, moord. Het gaat om toegang tot gezondheidszorg'

Jeff Curry
deelnemer pro-abortusdemonstratie

beurt vermoedelijk in juni, is abortus niet langer een privébesluit, maar een zaak waarover de politiek beslist. Het is vanaf dat moment aan de staten om regels rond abortus op te stellen en te handhaven. 26 staten hebben wetten klaarliggen om het recht op abortus in te perken, volledig te verbieden of gaan zo ver als het vervolgen van vrouwen die een miskraam krijgen. Ook zorgverleners die helpen bij een abortus, hangt in sommige staten een celstraf boven het hoofd.

Dit dreigende besluit leidde afgelopen weekend tot massale protesten. In zo'n 450 Amerikaanse steden gingen duizenden pro-abortusbetogers de straat op. In Chicago was een van de grootste manifestaties van het land. 'My body, my choice' ('mijn lichaam, mijn keuze') en 'Separate church and state' ('kerk en staat scheiden') werd er op straat gescandeerd door vrouwen van allerlei leeftijden.

Ongeveer een derde van de aanwezigen was overigens man. 'Het is beledigend voor vrouwen dat een ander besluiten over hun lichaam kan nemen', zegt Jeff Curry, die met zijn vrouw Ann naar het protest is gekomen. Beide zijn in de zeventig en hou-

den een bordje vast met de tekst *Abortion is health care*. 'Amerika ziet zich als een religieus land,' zegt Curry die zelf naar een Lutherse kerk gaat. 'Maar deze kwestie is niet zo simpel als abortus, baby, moord.' Dit gaat om toegang tot gezondheidszorg.'

EITJE MET RECHTEN

De meeste Democratische staten verbieden abortus vanaf het moment dat de foetus levensvatbaar is (vanaf ca. 24 weken) en maken daarna alleen nog uitzonderingen voor vrouwen van wie hun eigen leven door de zwangerschap wordt bedreigd. De meeste Republikeinse staten gaan veel verder. Er zijn staten die een bevrucht eitje al als individu erkennen en rechten toekennen. In dat geval kan elke beslissing die een zwangere neemt, reden zijn tot vervolging. Zelfs een boodschap halen op de fiets kan een vrouw worden aangerekend als een gevaarlijke activiteit die haar ongeboren kind in levensgevaar brengt.

In Illinois is abortus een fundamenteel recht, maar alle omliggende staten zijn conservatief en hebben abortusrestricties opgelegd. Missouri, in het westen, stelt de grens bij acht weken en wil zwangeren bo-

vendien verbieden een ingreep buiten de staat te doen. Wisconsin, in het noorden, laat een abortus straks alleen nog toe als een vrouw door de zwangerschap levensgevaar loopt.

Planned Parenthood verwacht daarom in Illinois een grote toestroom van vrouwen op zoek naar een veilige, legale abortus, zegt Jo Greep. 'Sinds de herfst is het aantal patiënten van buiten Illinois al met 30% toegenomen.' Om de vrouwen iets dichterbij huis te helpen opende de organisatie in de afgelopen jaren klinieken langs de grens met Wisconsin, Missouri en Indiana.

Speciale abortusfondsen helpen zwangeren die naar een andere staat reizen door bijvoorbeeld de hotelovernachtingen en vliegtickets te betalen.

Ook pro-life-centrum Aid for Women

Een dreigend besluit van het Supreme Court om staten over het recht op abortus te laten beslissen leidde afgelopen weekende tot massale protesten in zo'n 450 Amerikaanse steden.

FOTO: ALEXANDRA BUXBAUM/ANP

volgt het besluit van het hooggerechts-hof nauwgezet: 'We kijken uit naar de dag waarop de wet zal erkennen waarvan we allemaal weten dat het waar is: een ongeboren kind verdient de volledige bescherming van de wet. Als de rechtbank Roe echter ten val brengt, worden onze diensten hier belangrijker dan ooit', laat directeur Susan Barrett desgevraagd in een statement weten.

De vraag is of de vrouwen die naar Illinois uitwijken, er uiteindelijk echt veilig zijn en vervolging in hun eigen staat kunnen ontlopen. Iedereen met een mobiele telefoon op zak is immers traceerbaar. Big tech volgt de zwangeren tot in de abortuskliniek. Ook het gebruik van apps die de menstruatiecyclus tracken of het online zoeken naar zwangerschapsinformatie kan in een rechtszaak gebruikt worden. Dat laatste gebeurt al. In 2018 werd een vrouw uit Mississippi na haar miskraam beschuldigd van doodslag. Deze Laticia Fisher had op internet gezocht naar informatie over een abortusmiddel. De zaak werd uiteindelijk geseponneerd.

OOK DE BUURVROUW

'Het verzamelen en het gebruik van persoonlijke data is op dit moment in de VS niet gereguleerd,' zegt Alan Butler van het Electronic Privacy Information Center (EPIC). Opsporingsdiensten en particulieren kunnen er dus bij. Toen de staat Texas, die de meeste abortussen al in een zeer vroeg stadium verbiedt, vorig jaar een wet instelde voor abortuspremiejagers, leidde dat daarom tot grote controverse. Texas betaalt premiejagers \$10.000 voor het aanleveren van iedere persoon die een rol speelt bij het uitvoeren van een abortus: de zwangere zelf, haar zorgverlener, zelfs de buurvrouw die haar een lift naar de kliniek geeft, loopt risico op vervolging.

Deze premiejagers gebruiken locatiegegevens. Bedrijven die locatiegegevens en zoekgeschiedenis verzamelen hebben geen toestemming nodig deze informatie door te verkopen. 'Als je wil weten of iemand zwanger is, kan je die informatie gewoon kopen via databrokers', legt India McKinney van de non-profit Electronic Frontier Foundation uit. Volgens McKinney kost een dataprofiel hoogstens een paar honderd dollar. SafeGraph is zo'n databroker die informatie verkoopt waaruit blijkt welke abortusklinieken werden bezocht, hoelang dat was, waar de bezoekers vandaan kwamen en waar ze na hun bezoek naartoe gingen. Nadat techplatform Motherboard begin deze maand over de activiteiten van SafeGraph berichtte, stopte het bedrijf naar eigen zeggen met het verkopen van deze abortusklinieklocatiedata.

Als het congres in Washington DC op federaal niveau nog iets wil doen aan de ontstane situatie, moet het nu handelen, zegt Alan Butler van EPIC. 'De privacywetgeving in de VS is hopeloos verouderd.' In Illinois is intussen wetgeving in de maak die zorgverleners moet beschermen tegen de antiabortuswetten van andere staten, zoals de Texaanse premiejagers. Het einde van 'Roe v Wade' dreigt voor Amerika een juridisch mijnenveld te worden.

'Sinds de herfst is het aantal patiënten van buiten de staat al met 30% toegenomen'

Jo Greep
Planned Parenthood

In het kort

- Sommige Amerikaanse staten willen een toevluchtsoord zijn voor zwangeren op zoek naar een abortus.
- De vraag is of de vrouwen die daarna uitwijken er uiteindelijk echt veilig zijn.
- Smartphones traceren iedereen tot in de abortuskliniek en die informatie is gewoon te koop.